

Aluesuunnittelu/Kaarina Rautio

Maa- ja metsätalousministeriö

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/16944/2020

Lausunto kotimaisen kalan edistämishojelman luonnoksesta

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta kotimaisen kalan edistämishojelmaksi. Kyseessä on pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukainen edistämishojelma, jonka tavoitteena on lisätä kotimaisen kalan tarjontaa ja osuutta kulutuksesta kestävästi.

Lausunnon lähtökohtana on merialuesuunnittelutyön ja sen yhteydessä laadittu Kalastuksen ja vesiviljelyn visio sekä tiekartta. Valtakunnallinen visio ja tiekartta laadittiin syksyn 2019 ja alkuvuoden 2020 aikana laajassa sidosryhmäyhteistyössä osana merialuesuunnittelun toimialojen muodostamaa kokonaisuutta. Uudenmaan liitto vastaa merialuesuunnittelun kokonaisuudessa Kymenlaakson liiton kanssa Suomenlahden alueen merialuesuunnittelusta. Aineistot löytyvät osoitteesta <https://meriskenaariot.info/merialuesuunnitelma/tiekartat/>.

Edistämishojelman tavoitteet ja strategiset valinnat

Edistämishojelmassa esitetään visio vuodelle 2027 ja sitä tukemaan neljä strategista valintaa.

Visio 2027 – tuplataan kotimaisen kalan kulutus

Suomalaiset syövät kalaa ravitsemussuosituksen mukaisesti. Kotimaisen kalan kulutus on kaksinkertaistunut. Kalan syönnillä ja kalatalouden yritystoiminnalla on merkittävät ja hyvin tunnetut myönteiset vaikutukset Suomen talouteen, ympäristöön ja kansanterveyteen.

Strategiset valinnat kestäväälle kasvulle ja kotimaisen kalan kulutuksen lisäämiselle

1. Kuluttaja- ja markkinalähtöisyyden vahvistaminen

2. Uudistuminen kasvun vauhdittajana
3. Alkutuotannon edellytysten parantaminen
4. Kasvu perustuu vastuulliseen toimintaan

Merialuesuunnitteluprosessissa laadittu Kalastuksen ja vesiviljelyn visio ja tiekartta

Osana merialuesuunnitteluprosessia on valmisteltu meren Kestävän käytön visio ja siihen liittyvät aluekohtaiset tavoitteet ja toimialakohtaiset tiekartat visioineen.

Kalastuksen ja vesiviljelyn visio 2030:

Kalastus

Kestävä kaupallinen kalastus tukee omavaraisuutta, tuottaa ilmastoystävällistä ruokaa sekä vahvistaa rannikon ja saariston elinvoimaisuutta nojaten yhteistoiminnalliseen paikalliseen päätöksentekoon.

Vesiviljely

Vesiviljely tukee omavaraisuutta, tuottaa kestävästi ja ilmastoystävällisesti lähi- ja kotimaista ruokaa ja luo elinvoimaa saaristoon ja rannikolle. Vesiviljely tukee kalastukseen liittyvää rannikkoinfrastruktuuria.

Kalastuksen ja vesiviljelyn tiekartan toteuttamiseksi tunnistettiin merialuesuunnitteluprosessin aikana useita toimenpiteitä, jotka liittyvät aluesuunnitteluun ja infrastruktuuriin, ympäristöön, julkiseen tukeen ja yhteistyöhön. Toimenpiteet on listattu edellä mainitulla sivustolla.

Varsinaisen merialuesuunnitelman ehdotuksen suunnitteluperiaatteet vesiviljelyn osalta

Merialuesuunnitelman ehdotuksessa vesiviljelyn suunnitteluperiaatteiksi on määritelty: ” Vesiviljelyä kehitettäessä on tärkeää selvittää parhaiten soveltuvat alueet meriympäristön tila ja luontoarvot huomioiden. Lisäksi on tärkeää ottaa huomioon vesiviljelyn toimintaketjun kannalta oleelliset tarpeet, kuten infrastruktuuriyhteydet, satamat sekä eri tuotantovaiheiden vaatimat alueet. Vesiviljelyn kehittämisen lähtökohtana on uusien teknologioiden tuomat mahdollisuudet kalankasvatuksen sijoittumiselle niin, että mereen ja meriympäristöön kohdistuva kuormitus olisi mahdollisimman vähäistä. Vesiviljelyä kehitettäessä on tärkeää selvittää parhaiten soveltuvat alueet meriympäristön tila ja luontoarvot huomioiden. Vesienhoidon ja merenhoidon tavoitteet saattavat rajoittaa potentiaalisten kalankasvatusalueiden hyödyntämistä.”

Lisäysehdotukset ja huomiot lausunnolla olevaan edistämishjelmaan

Lausunnolla oleva edistämishjelma on hyvin linjassa merialuesuunnittelun toimialakohtaisen (Vesiviljely ja kalastus) vision ja merialuesuunnitelman ehdotuksessa esitettyjen vesiviljelyn suunnitteluperiaatteiden kanssa. Toimialan ilmastokestävyys on edistämishjelmassa vahvasti mukana, vaikka se ei toimintalinjausten otsikkotasolla näy yhtä vahvasti, kuin merialuesuunnittelun tiekartassa. Ilmastonäkökulman korostaminen edistämishjelmassa vahvana on tärkeää.

Edistämishjelmassa tunnistetut välittömästi toteutettavat toimenpiteet tukevat osaltaan myös merialuesuunnitelman ehdotuksen suunnitteluratkaisua ja vastaavat prosessin aikana sidosryhmien esiintuomia tarpeita. Tällaisia toimenpiteitä ovat mm. ” Päivitetään merialueen sijainninohjaussuunnitelma”, ” Jatketaan eri sidosryhmien välistä rakentavaa vuoropuhelua.” ja ” Kehitetään ratkaisuja vahinkoja aiheuttavien eläinten aiheuttamiin ongelmiin.” Uudenmaan liitto katsoo, että nämä ja myös muut esitetyt toimenpiteet edistävät tiekartan toteutumista.

Edistämishjelman toimintalinjan 2. (Uudistuminen kasvun vauhdittajana) on esitetty välittömästi käynnistettävänä toimenpiteenä ”Uudistumisen tukeminen innovaatio-ohjelmilla ja Euroopan meri- ja kalatalousrahaston rahoituksella.” Uudenmaan liitto korostaa, että elinkeinon uudistumisen ja tulevaisuuden kannalta EU:n tarjoaminen mahdollisuuksien hyödyntäminen olisi erittäin tärkeää.

Uudenmaan liitto ehdottaa toimenpiteisiin lisättäväksi kalastuksen ja vesiviljelyn tarvitseman infrastruktuurin (ml. väylät ja yhteydet rannikolla) kehittäminen ja ylläpitäminen. Toimenpiteen voisi lisätä tai yhdistää kohdan 3. (Alkutuotannon edellytysten parantaminen) muihin toimenpiteisiin.

Edistämishjelmassa on kunkin neljän strategisen valinnan osalta esitetty tavoiteltuja vaikutuksia ja mittareita, mikä on hyvä. Yksi tavoiteltu vaikutus on ”Vesiviljelytuotanto kasvaa kestävästi vaarantamatta vesiympäristön hyvän tilan tavoitetta”. Uudenmaan liitto toteaa, että tätä tavoiteltua vaikutusta olisi tarpeen korostaa edistämishjelmassa vielä painokkaammin.

Huomiot edistämishjelman ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Arviointiohjelmassa todetaan, että edistämishjelman linjauksen mukaisesti vesiviljelytuotannon kasvu ei saa heikentää vesiympäristön suojelun tasoa eikä vaarantaa vesiympäristön hyvän tilan tavoitteiden saavuttamista tai ylläpitämistä. Tuotannon kasvu edellyttää siten uuden teknologian ja uusien tuotantoalueiden hyödyntämistä. Kasvun ennakoitaan tapahtuvan ns. kiertovesikasvatusteknologiaan perustuen tai avomerialueilla perustuen meressä jo olevien ravinteiden kierrättämiseen. Uudenmaan liitto korostaa edistämishjelmassa sekä sen

arviointiohjelmassa esiin tuotua vesiympäristön hyvän tavoitteiden merkityksellisyyttä.

Yhteenveto

Uudenmaan liitto pitää Kotimaisen kalan edistämishjelman luonnosta hyvänä ja siinä esitettyjen toimenpiteiden käynnistämistä tarpeellisena.

Kotimaisen kalan edistämishjelma ja sen toimenpiteet toteuttavat osaltaan merialuesuunnittelussa laadittua Kalastuksen ja vesiviljelyn visiota ja tiekarttaa sekä hyväksymiskäsittelyssä olevaa Suomenlahden merialuesuunnitelmaa.

Merja Vikman-Kanerva
Johtaja, aluesuunnittelu

Jakelu

Maa- ja metsätalousministeriö
Uudenmaan liitto / Kirjaamo